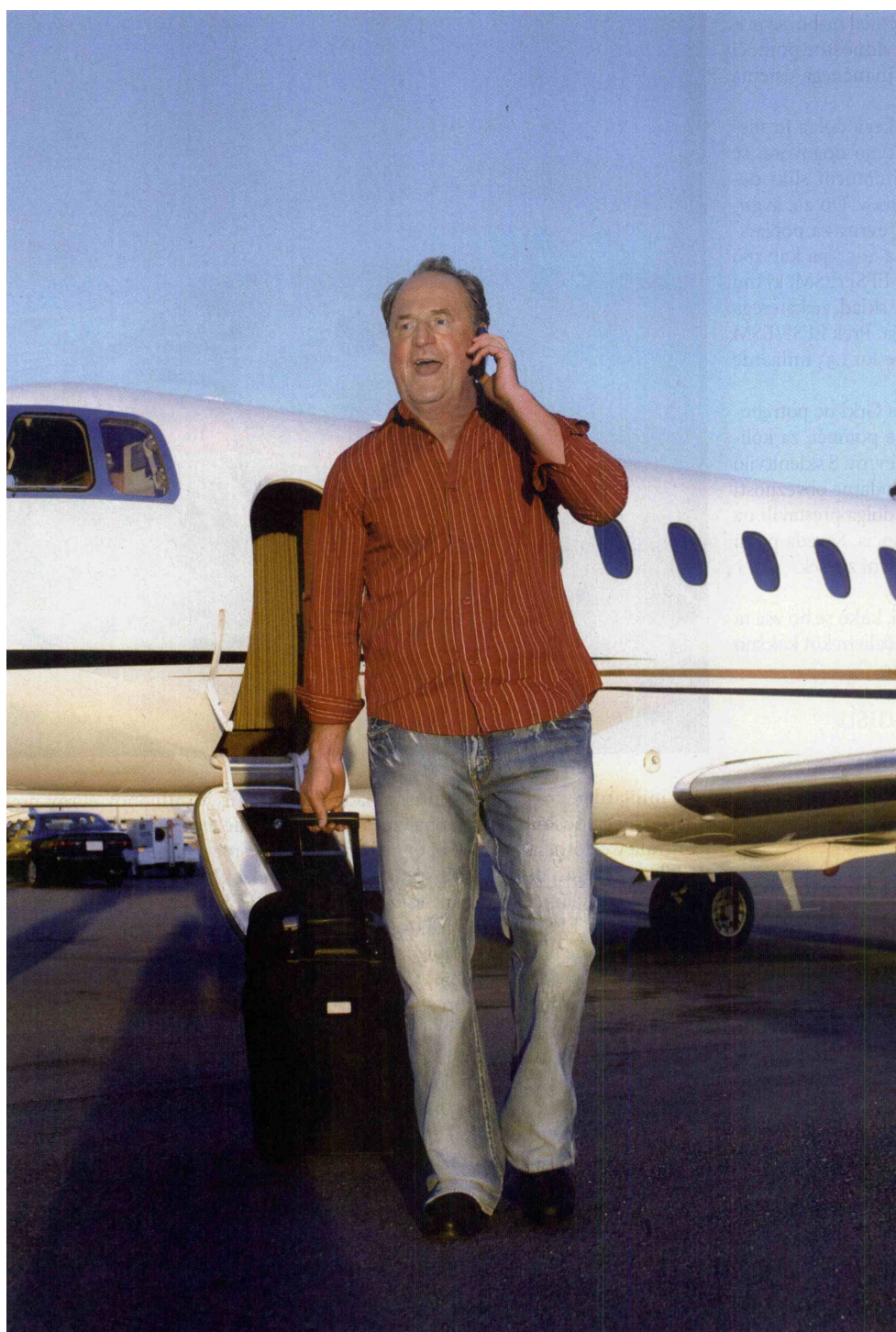

Nedotakljivi tajkun Ivan Zidar

Vida Kocjan, foto: iStock / fotomontaža, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Ivan Zidar, gradbeni baron po volji komunističnih veljakov – Ivana Mačka Matije, Janeza Zemljariča in Milana Kučana. Slednja mu tlakujeta pot, da v Švico lahko potuje, na sodišče in v zapor pa mu ni treba priti.

Ivana Zidarja, ki bo oktobra dopolnil 77 let, slovenska javnost pozna po tem, da je vodil podjetje SCT, da je v njem izvajal menedžerski prevzem, da je SCT oškodoval za najmanj 8,5 milijona evrov, da je pravno močno kaznovan na zaporno kazen in da se je uspešno izogiba. Zidar, ki se je še pred nekaj leti uvrščal med najpremožnejše Slovence – njegovo premoženje je bilo ocenjeno na dobrih 8 milijonov evrov – naj bi bil v osebnem stečaju. Slednje pa ne pomeni, da je tudi v resnici brez premoženja. V koprskih zaporih bi se moral zglašiti že 1. oktobra 2013, vendar je sodišče prestajanje kazni preložilo. Ne enkrat, nazadnje 26. novembra 2014 za eno leto. Zidarja pa si bomo zapomnili še po nečem: Ivan Maček Matija, nekdanji domnevni naročnik domobrskih pobojev, je bil eden redkih, če ne celo edini, ki se ga je Zidar zelo bal, zato naj bi bil sledil vsem njegovim ukazom.

Mačkov človek Ivan Zidar se je rodil leta 1938 v Škrabčah na Bloški planoti, starši so imeli kmetijo in gostilno. V družini je bilo šest otrok. Brat Stane

Ivan Zidar je bil izbranec Ivana Mačka Matije in Janeza Zemljariča, ki je ves čas bedel nad graditvijo cest in naložbami v zdravstvu.

Page: 23

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 1825 cm2

2 / 4

je bil znan kot nekdanji vodilni v družbi Tekstil. Ivan Zidar je po končani osnovni šoli najprej končal kovinarsko šolo in nato še tehniško srednjo šolo. Pri tridesetih letih je diplomiral na fakulteti za strojništvo in si pridobil naziv strojni inženir, iz česar sklepamo, da je končal takratno I. stopnjo (dva letnika) in si pridobil višjo izobrazbo. Kot pripravnik se je leta 1968 zaposlil v podjetju Slovenija ceste. Po treh letih je postal vodja Mehaničnih obratov, ki so izdelovali opremo in naprave za predelovanje kamnin v nekdanji Jugoslaviji. Že leta 1974, to je tri leta kasneje, pa je bil imenovan za direktorja podjetja Slovenija ceste. Jasno je, da to ni šlo mimo Komunistične partije Slovenije in občinskega komiteja, ki je takrat odločal o vseh pomembnejših delovnih mestih v podjetjih. Nobeno napredovanje se namreč ni zgodilo mimo partije. Leta 1980 se je več slovenskih gradbenih podjetij združilo v Splošno gradbeno podjetje Slovenija Ceste tehnika obnova, skrajšano SCT. V času, ko je bil direktor podjetja Slovenija ceste, je vodil tudi Poslovno združenje gradbenih podjetij za izgradnjo avtocest in hidroelektran (Gast), v katerega so bila združena podjetja Primorje Ajdovščina, Gradis in Slovenija ceste. Zidar je bil kot človek Ivana Mačka Matije imenovan za glavnega direktorja združenega podjetja. SCT je nato po Mačkovem ukazu gradil v Gotenici.

Tudi Zemljaričev Za Zidarja velja, da je zelo povezan z Janezom Zemljaričem, nekdanjim podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta SFRJ in nekdanjim vodjo Službe državne varnosti (od 1973 do 1978), nato pa republiškim sekretarjem za notranje zadeve (od 1978 do 1980) in predsednikom Izvršnega sveta Skupščine SRS (od 1980 do 1984). Zidar se je ponašal tudi s tem, da je osební prijatelj Sadama Huseina, za katerega je SCT gradil letališča in podzemne

V času afere Čista lopata je pred tem poskočni Ivan Zidar nenadoma zelo zbolel, ne pa toliko, da ne bi mogel sam potovati v Švico.

Ivan Zidar, nekdanji predsednik uprave in nato 100-odstotni lastnik družbe SCT, je bil poslovno uspešen v času prejšnjega netržnega gospodarstva.

Zidarjevo uspešno izmikanje zaporu

Kriminalisti so Ivana Zidarja prvič pridržali 12. februarja 2012. Poleg njega še direktorico velenjskega Vegrada Hildo Tovšak in generalnega direktorja ajdovskega Primorja Dušana Černigoja. Preiskovali so povezave z graditvijo 100-metrskega stolpa na Letališču Jožeta Pučnika, kjer so sumili na kartelni dogovor med ponudniki (SCT, Vegrad in Primorje). Tovšakova je v zaporu, Černigoja so lani predčasno izpustili iz zaporu, Zidar pa se zaporu (z dovoljenjem sodišča) uspešno izmika.

Naslednja kriminalistična preiskava je bila 19. novembra 2008, ko je 109 policistov in kriminalistov na območju Ljubljane, Koprna in Kranja v gospodarskih družbah in na naslovih odgovornih oseb opravilo 20 hišnih preiskav. Hišne preiskave so opravili tudi pri petih vodilnih delavcih ljubljanskega SCT. Kriminalisti so preiskovali utajo davkov, pranje denarja in uničenje poslovnih listin. Oprali naj bi bili osem milijonov evrov, vpletenih pa naj bi bilo 20 podjetij iz različnih držav.

bunkerje v Iraku. Gradili pa niso samo v Iraku, ampak tudi v Libiji. Po letu 1990 pa so zašli v poslovne težave.

Trženje mu ni šlo Zidar se v času samostojne Slovenije ni znašel najbolje. Poslovati v nekdanji SFRJ, po nareku partije in njenih »prijateljskih« držav, je bilo namreč nekaj drugega kot poslovati v tržnem gospodarstvu. V slednjem o pridobitvi poslov in doseženih cenah namreč ne odloča dogovor ob srkanju viskija. V tržnem gospodarstvu veljajo druga pravila. Zidar je odpustil okrog šest tisoč zaposlenih, od nekdanjih osem tisoč jih je obdržal le četrtno.

Zemljarič in ceste Kljub temu družbi ni šlo dobro, dokler vlada pod vodstvom LDS leta 1994 ni sprejela programa graditve slovenskih avtocest, kjer je Zidar spet »zaživel«. Vodja delovne skupine za izvajanje avtocestnega programa pa je bil Janez Zemljarič. V projektu graditve slovenskega avtocestnega križa je bil SCT največji in vodilni izvajalec del, cene pa je večinoma določal Zidar v soglasju z Zemljaričem. K prvotnim pogodbam so tako dodali številne anekse. Cena avtocestnega križa se je glede na prvotni načrt tako povečala za nekajkrat. Podatki l

Ivan Zidar bi moral zaradi zadeve Čista lopata, sodba je postala pravomočna 2013, že 1. oktobra 2013 sedeti v koprskem zaporu, vendar je Okrožno sodišče v Ljubljani njegov odhod v zapor večkrat odložilo.

spletne baze Supervisor kažejo, da je SCT, ki je danes v stečaju, največ davkoplačevalskega denarja prejel od ministrstva za zdravje, in pomenljivo, Janez Zemljarič je imel roko tudi nad njegovo delitvijo.

Čista lopata Zidar je izvajal tudi menedžerski odkup podjetja, kjer pa ni bil uspešen. Leta 2008 je bila tako zoper Zidarja in nekatere vodilne v drugih gradbenih podjetjih sprožena kriminalistična preiskava zaradi suma kaznivih dejanj s področja gospodarskega kriminala in kartelnega dogovarjanja, znana kot afera Čista lopata. V tem procesu je sodišče Zidarja in še sedem soobtoženih spoznalo za krive nepravilnosti v postopku javnega naročila za graditev novega centra za nadzor zračnega prometa na letališču Jožeta Pučnika in jim dosodilo zaporne kazni. Ivan Zidar, ki je bil v tej zadevi zaradi podkupovanja obsojen na leto in dva meseca zopora, se je torej precej zapletel in SCT je pristal v stečaju.

Zapora ne bo videl Po nadaljnjih dogodkih bi moral Ivan Zidar zaradi zadeve Čista lopata, sodba je postala pravomočna 2013 (pregon se je začel v letu 2008, sojenje pa leta 2010), že

1. oktobra 2013 sedeti v koprskem zaporu, vendar je Okrožno sodišče v Ljubljani njegov odhod v zapor večkrat odložilo. Nazadnje je to storilo konec novembra 2014, in sicer za eno leto. Kot razlog so navedli, da je komisija za izvedenska mnenja pri ljubljanski medicinski

fakulteti ugotovila, da Zidar ni sposoben prestajati zaporne kazni. Čeprav je sodišče odložilo Zidarjev odhod v zapor do 20. novembra 2015, pa Zidar s tem ni zadovoljen. Njegov odvetnik namreč trdi, da bi morali Zidarju prestajanje kazni odložiti, vse dokler »bo bolehal«.

Lastninjenje po Zidarjevo

Prvotni načrt lastninjenja SCT, ki sega v leto pred osamosvojitvijo Slovenije, ko ga je poskušal olastniti po t. i. Markovičevem zakonu (zakon o podjetjih iz leta 1988), je Ivanu Zidarju sprva spodletel. Agencija RS za prestrukturiranje in privatizacije mu je to lastninjenje onemogočila, vendar ni odnehal. V slabih 20 letih je načrt izpeljal skoraj tako, kot si je zamislil. Pri tem so mu izdatno pomagali nekdanji partijski veljaki, ki še danes vodijo niti iz ozadja, med drugim Janez Zemljarič, čigar izbranec je Zidar. Pri tem so na pomoč priskočili še drugi, na primer Uroš Korže, nekdanji direktor Sklada RS za razvoj, in Borut Jamnik, poznejši predsednik uprave Kapitalske družbe (Kad), zdaj predsednik uprave Modra zavarovalnica. Zidar je menedžerski odkup izvajal prek podjetja Delfi, ki ga je ustanovil za ta namen. Pri prevzemanju je šlo tudi za izigravanje **malih delničarjev**. Zidarju je SCT uspelo dokončno prevzeti leta 2009, leta 2011 pa je podjetje že spravil v stečaj, ki se bo vlekel do leta 2018.

Po podatkih Supervisorja je SCT, d. d., v letih od 2003 do danes prejel 484 milijonov evrov, največ (81,2 milijona) od ministrstva za zdravje, sledijo pa Direkcija RS za ceste (64,5 milijona), Vlada RS – Servis skupnih služb (40,2 milijona), Mestna občina Ljubljana (38,1 milijona), Javna agencija RS za železniški promet (33,8 milijona), Stanovanjski sklad RS (26 milijonov), ministrstvo za javno upravo (25,4 milijona) in Mestna občina Koper (20,7 milijona evrov).

Škode za 8,54 milijona SCT, ki je včasih zaposloval okrog 11 tisoč ljudi, nato 8 tisoč in nato le še 2 tisoč, je v stečaju. Ta je bil objavljen v letu 2011, po zadnjih objavljenih podatkih pa bo trajal vsaj do leta 2018. Stečajni upravitelj je Leon Benigar Tošič, ki je ocenil, da je Zidar družbi povzročil za 8,54 milijona evrov premoženjske škode. Zoper Zidarja je bil vložen tudi predlog za začetek osebnega stečaja. Stečajni upravitelj Benigar Tošič je v rednem poročilu zapisal, da je bilo od začetka stečaja poplačanih 80 odstotkov terjatev, ki so nastale med postopkom prisilne poravnave, oziroma skupno več kot 6,75 milijona evrov. Gre za obveznosti iz naslova plač in drugih prejemkov v zvezi z delom zaposlenih ter izplačila dobaviteljem in izvajalcem v času postopka prisilne poravnave. SCT je tudi v okrog 200 pravnih postopkih, ki naj bi bili predvidoma končani šele v letu 2017.

Zidar spet izločen Ivan Zidar ni samo pravomočno obsojen na zaporno kazen in domnevno v osebnem stečaju, zoper njega poteka več drugih sodnih postopkov. Nazadnje je sodišče junija letos obsodilo kar sedem nekdanjih vodilnih v SCT, Ivana Zidarja pa so »zaradi slabega zdravstvenega stanja« spet izločili iz postopka. Tudi v tem primeru je šlo za izčrpavanje SCT in njegovih hčerinskih družb. Sodišče je na štiri leta zopora obsodilo nekdanjega člana uprave Aleksandra Mezeta. Poleg Mezeta so bili zaradi zlorabe položaja na zaporno kazen obsojeni še nekdanji član uprave SCT Ivan Šimunič, nekdanji direktor murskosoboškega SCT TKO Alojz Bokan in nekdanji direktor SCT GEM Mihael Zidar. Šimuniču je sodni senat prav tako prisodil štiri leta zaporne kazni, Bokanu leto dni, Mihaelu Zidarju pa pol leta zopora. Nekdanji vodilni v SCT in povezanih družbah so po mnenju senata skupaj z Ivanom Zidarjem SCT in njegove hčerinske družbe oškodovali med letoma 2004 in 2008, ko so odlive denarja iz družb prikrivali

Page: 23

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 1825 cm2

4 / 4

z navideznimi posli. Pri tem so sodniki ugotovili, da so obsojeni (med njimi, kot rečeno, ni Ivana Zidarja) slepo sledili Zidarjevimi navodilom. Obsojeni so družbe po oceni senata oškodovali za več kot tri milijone evrov, nekaj več kot 800 tisoč evrov je šlo v roke Ivana Zidarja. Poleg omenjenih so bili obsojeni tudi Matje Pogačar, Dejan Jevtović in Janez Sokler, in sicer za kaznivo dejanje pomoči pri zlorabi položaja, saj so sklepali pogodbe in izdajali fiktivne račune, denar pa nato prek posrednikov izročali vodilnim SCT. Obtožnica je v tej zadevi sprva bremenila 22 oseb, krivdo pa jih je priznalo 13. Zidarja so izločili iz postopka (tudi iz nekaterih drugih), po navedbah tistih, ki so mu blizu, pa večina postopkov zoper njega nikoli ne bo končana. Pa ne zaradi zdravja, temveč njegovih zvez in poznanstev, kot je slišati med poznavalci. Za Zidarja namreč velja, da je »preveč bolan za na sodišče in dovolj zdrav za letalsko potovanje v Zürich«, kamor naj bi večkrat potoval.

Zdrav za Zürich Okrožno sodišče v Ljubljani je zoper Zidarja že lani ustavilo dva postopka, češ da »ni sposoben spremljati sojenja«. Gre za očitke zlorabe položaja in finančnega oškodovanja v poslih SCT s slamnatimi podjetji, v drugem primeru pa za navidezne posle med podjetjema Reklamni inženiring in SCT. Tožilstvo je sodišču predložilo ugotovitve Interpola, ki je Zidarja opazoval, ko je ta pogosto, tudi sam, potoval v Švico. Zidarjeva potovanja v tujino in ugotovitve Interpola je razkrila tudi nacionalna televizija. Tožilstvo je nato oporekalo odločitvi okrožnega sodišča, češ da potovanja dokazujejo, da le ni tako bolan, da ne bi mogel spremljati sojenja, vendar je Okrožno sodišče v Ljubljani sklenilo, da so bili dokazi Interpola oziroma tožilstva pridobljeni nezakonito. Višje sodišče je nato sodbo o tem razveljavilo in prvostopenjskemu sodišču naložilo, da dokazni postopek dopolni z ugotovitvami o Zidarjevih potovanjih. Zidarjev odvetnik je ob tem dejal, da Zidar »ni

Stavba SCT, d. d., na Slovenski cesti 56 v Ljubljani, v kateri je dolga leta kraljeval Gradbeni baron Ivan Zidar. SCT je danes v stečajju.

sposoben dojemati sojenje, in če lahko potuje z letalom v Švico, še ne pomeni, da razume vsebino obtožb«.

Na Hrvaško 59-krat Lani poleti pa je Višje sodišče v Lju-

za procesno nesposobnega, ker se Zidar po mnenju izvedenke Martine Tomori »zaradi organsko spremenjenih možganov na sodišču ne bi znal niti izreči o krivdi«. Tudi to je bilo v času, ko je Zidar pogosto

Airlines. Zidarjev mercedes naj bi bil po istih virih čez več mejnih prehodov s Hrvaško v dobrem letu potoval kar 59-krat, sopotnik v avtomobilu pa je bil največkrat Ivan Zidar. Preiskovalci so bili prepričani, da bi

Razvpiteta tajkuna Ivana Zidarja naj bi bile domnevne zdravstvene težave rešile sodnih pregonov, ob tem pa je policija ugotovila, da je samo v enem letu desetkrat letel v Švico, tudi sam, in se najmanj 59-krat peljal na Hrvaško.

bljani v zadevi Fiesa, v kateri je tožilstvo trem obtoženim očitalo domnevno sporno preprodajo nekdanjega počitniškega doma SCT v Fiesi, odločilo, da je okrožno sodišče storilo pravilno, ko je upoštevalo mnenje izvedenke psihiatrične stroke in Zidarja označilo

letel v Švico. Karte naj bi mu bila v eni od gorenjskih potovalnih agencij kupovala javnosti neznan moška, domnevno njegov šofer in pomočnik. V Zürich je Zidar po poročanju RTV Slovenija letel izključno z zagrebškega letališča Pleso, in sicer na letalih družbe Croatia

lahko bili Zidarjevi leti vezani na njegov denar, ki naj bi ga kopicil tudi v Švici. Milijon evrov za kazen, ki jo je moral plačati po obsodbi v Nemčiji (to je tudi edina sodba, po kateri je »odplačal« kazen) zaradi podkupovanja v aferi MAN, naj bi bil prišel prav s švicarskega računa. **D**

Zidarjevo premoženje vredno 8 milijonov evrov

Ivan Zidar je leta 2007 pristal na lestvici 100 najbogatejših Slovencev, in sicer na 88. mestu. V družbi Manager so takrat zapisali, da se vpliv in moč Ivana Zidarja, prvega moža in prek podjetij Delfi in Glotis največjega lastnika SCT, težko meri s številkami. Zidarja so označili za »old boya, ki mu je uspelo s sodelavci izpeljati menedžerski odkup družbe, pri čemer so sodelujoči postali premožni državljani«, Zidarjevo premoženje pa so ocenili na 8 milijonov evrov.